

2021-06-02

Diarienummer: Ä 2021-2632

Finansdepartementet

Remissvar Stöd vid korttidsarbete - omedelbar verkställighet av beslut (Fi2021/01169)

Sammanfattande synpunkter

Tillväxtverket välkomnar att myndigheten i och med förslaget får möjlighet att hantera fordringar som allmänna mål i stället för enskilda mål. Förslaget i promemorian syftar dels till att säkerställa att beslut om återkrav av stöd vid korttidsarbete följs, dels att underlätta Tillväxtverkets hantering av fordringar och möjliggöra en mer effektiv hantering av återkrav. Sammantaget anser Tillväxtverket att förslaget uppfyller dessa syften.

Tillväxtverket föreslår att också fordringar i konkurs regleras i syfte att öka förutsebarhet och tydligare tillämpning avseende fordringar.

Tillväxtverkets synpunkter

Återkrav

31 a § Tillväxtverket ser positivt på att återkrav regleras i lagen (2013:948) om stöd vid korttidsarbete.

Möjlighet till eftergift

Tillväxtverket anser att det bör införas en möjlighet för Tillväxtverket att efterge beloppsmässigt små återkrav. Frågan om eftergift av återkrav behandlas inte i promemorian. I förslaget har Tillväxtverket endast rätt att efterge räntekrav enligt förslagets 31 a § tredje stycket.

Tillväxtverket vill framföra att kostnaderna för utredning i ett återkravsärende och den därpå följande fordringshanteringen kan överstiga vad som slutligen kan återkrävas. I sådana fall är det rimligt att Tillväxtverket har möjlighet att efterge återkravet, eftersom dessa åtgärder kommer att kosta det allmänna mer än vad det individen återkravet kommer att generera i intäkter. För att beivra att företag missbrukar möjligheten till eftergift bör en sådan bestämmelse vara fakultativ, så att Tillväxtverket inte är skyldig att bevilja eftergift om förutsättningarna för eftergift är uppfyllda.

Tillväxtverket föreslår att en bestämmelse motsvarande 17 § lag (2020:548) om omställningsstöd, med följande lydelse införs i förslagets 31 a §:

"Om det belopp som ska återkrävas enligt 31 a § första stycket, får Tillväxtverket efterge krav på återbetalning."

Om en sådan bestämmelse införs bör det även förtydligas att Tillväxtverket, i en sådan situation, inte heller behöver lämna fordran på återkrav för indrivning (jämför förslagets 40 § 1). Ett sådant beslut om eftergift torde ej heller vara möjligt att överklaga och det bör således förtydligas i förslagets 38 §.

Återkrav avseende ersättning för kostnader för kompetensinsatser

Tillväxtverket anser att bestämmelsen bör kompletteras med ett tillägg eller förtydligande om att återkrav av ersättning för kostnader för kompetensinsatser kan göras enligt samma bestämmelse som gäller enligt förslaget för stödet. Tillväxtverket anser att det finns klara fördelar om det enbart fanns en bestämmelse om återkrav för alla medel som lämnas enligt lagen.

Betalningsdag

Den föreslagna skrivningen om senaste betalningsdag i bestämmelsens andra stycke innebär att återbetalningstiden kan variera från cirka 28 till 60 kalenderdagar, beroende på när och vilken månad beslut fattas av Tillväxtverket. Tillväxtverket bedömer att det kommer att leda till ökad arbetsbelastning för myndigheten under månadsslutet avseende hantering av inkomna betalningar och hantering av obetalda återkrav. Det skulle även innebära ett överlåtande av fordringar till Kronofogdemyndigheten för indrivning av en stor mängd ärenden vid ett och samma datum. Förslaget innebär även att vissa adressater av återkrav får längre återbetalningstid än andra, vilket eventuellt kan ha inverkan på adressatens betalningsförmåga. Då återbetalningsfristen kan uppgå till över 50 kalenderdagar kan adressaten hamna i en sämre ekonomisk situation, som i sin tur minskar möjligheterna för att hela beloppet som återkrävs kommer att betalas tillbaka. Sannolikheten att så blir fallet får anses större med anledning av att stödmottagare av stöd vid korttidsarbete redan befinner sig i ekonomiska svårigheter.

Ett alternativ till förslaget kan vara att förfallodagen för återbetalningskravet bestäms till en dag som *alltid* infaller X antal dagar från den dag då beslut om återkrav fattades, till exempel 30 kalenderdagar. Fördelarna med en sådan ordning är att samtliga återkrav som beslutats en given månad inte längre kommer att ha lika långa återbetalningsfrister och inte nödvändigtvis ha samma förfallodag. Tillväxtverkets arbetsbelastning vad gäller inkomna betalningar och hantering av obetalda återkrav kan på så sätt bli mer jämn. Tillväxtverket anser att det finns möjlighet för effektivitetsvinst om förfarandet förenklas. Det skulle innebära minskad administration samtidigt som fristerna blir mer förutsägbara för sökande.

Tillväxtverket föreslår därför följande ändring:

*"Senaste betalningsdag ska bestämmas till **X dagar** efter den **dag** då Tillväxtverket beslutat om återkrav."*

Särskilda skäl

Tillväxtverket anser att det är oklart vilka särskilda skäl som åsyftas i 31 a § andra stycket samt i vilka situationer det skulle bli aktuellt för Tillväxtverket att besluta om detta. Skrivningen i promemorian är inte tydlig och såvitt Tillväxtverket tolkat skrivningen avses en annan tidigare dag än den frist som enligt huvudregeln ska gälla. I annat fall aktualiseras anståndsbestämmelserna. Av promemorian framgår att ett sådant exempel är att myndigheten ska kunna överlämna en fordran för indrivning även om förfallodagen inte har inträffat för att tillförsäkra det allmänna betalning om det är fara i dröjsmål. Tillväxtverket anser att det är bra med en sådan möjlighet, men att skrivningen bör förtydligas.

Kvittning

31 b § Tillväxtverket anser att förarbetena bör förtydliga huruvida kvittning mellan ersättning som lämnas vid kompetensinsatser och stöd vid korttidsarbete är möjlig enligt bestämmelsen. Alternativt behövs ett tillägg i bestämmelsen som medger att kompetensinsatser får användas vid kvittning. Utan ett tillägg eller förtydligande riskeras kvittningsrätten härvid att begränsas på ett onödigt sätt.

Tillväxtverket ser ett stort värde i att de ändringarna i 10 och 27 §§ lagen (2013:948) om stöd vid korttidsarbete, som infördes genom 7 och 17 §§ lagen (2021:54) om stöd vid korttidsarbete i vissa fall, kommer till uttryck även i lagen (2013:948) om stöd vid korttidsarbete. Om dessa tillägg införs även i lagen (2013:948) om stöd vid korttidsarbete kommer det att underlätta tillämpningen av det föreslagna 31 b §.

Enligt förslaget kommer Tillväxtverkets beslut om återkrav av utbetalat stöd vid korttidsarbete vara direkt verkställbart. Det föreslås också att beslutet ska gälla omedelbart och utan hinder av laga kraft. Det skulle innebära en snabb indrivning av Tillväxtverkets krav genom att återkrav av stöd lämnas till Kronofogdemyndigheten för indrivning i snabbare takt än i nu.

Enligt 10 och 27 §§ lagen (2013:948) om stöd vid korttidsarbete får preliminärt stöd och ytterligare stöd efter avstämning inte lämnas till en arbetsgivare som har näringsförbud eller skatte- och avgiftsskulder som har överlämnats till Kronofogdemyndigheten för indrivning när ansökan om sådant stöd prövas. Syftet med dessa regler är att förhindra att stöd lämnas till arbetsgivare som på olika sätt visat att de inte är beredda att göra rätt för sig. Ekonomiskt misskötsamma arbetsgivare kan på ett otillbörligt sätt skaffa sig konkurrensfördelar och göra det svårt för seriösa arbetsgivare att hävda sig, vilket leder till en för arbetsmarknaden osund utveckling (prop. 2013/14:1 avsnitt 6.17.5.1.1). Motsvarande bör gälla för en arbetsgivare som har skulder avseende återkrav av stöd enligt lagen (2013:948) om stöd vid korttidsarbete som har lämnats till Kronofogdemyndigheten för indrivning. I annat fall kan situationen uppstå att myndigheten fortsätter betala ut stöd vid korttidsarbete till en arbetsgivare som har visat att denne inte är beredd att göra rätt för sig avseende tidigare utbetalt stöd. Tillväxtverket föreslår därför att en förutsättning för preliminärt stöd och ytterligare stöd ska vara att arbetsgivaren inte har skulder avseende återkrav av stöd enligt lagen (2013:948) om stöd vid korttidsarbete vilka har lämnats till Kronofogdemyndigheten för indrivning.

Vidare anser Tillväxtverket att 7 § andra stycket lagen (2021:54) om stöd vid korttidsarbete i vissa fall, som innebär att stöd inte får lämnas för en arbetsgivare som är skyldig att upprätta en kontrollbalansräkning enligt 25 kap. 13 § aktiebolagslagen (2005:551) eller som är på obestånd, bör komma till uttryck i lagen (2013:948) om korttidsarbete. Syftet med reglerna är att stöd inte ska kunna beviljas arbetsgivare om de ekonomiska svårigheterna ändras under stödperioden och visar sig vara annat än tillfälliga. I de fall en arbetsgivare är skyldig att upprätta en kontrollbalansräkning eller är på obestånd är det mycket som talar för att arbetsgivarens ekonomiska problem inte längre är tillfälliga. Stöd bör då inte lämnas. För att upprätthålla syftet med stödet bör det finnas möjlighet att pröva arbetsgivares ekonomiska svårigheter under stödperioden. Om de ekonomiska svårigheterna ändras i sådan grad att de inte längre kan anses tillfälliga bör det finnas möjlighet att begränsa rätten till mer preliminärt samt ytterligare stöd. Tillväxtverket anser därför att 10 och 27 §§ lagen (2013:948) om stöd vid korttidsarbete behöver kompletteras i enlighet med 7 § andra stycket lagen (2021:54) om stöd vid korttidsarbete i vissa fall.

Avbetalning och anstånd

31 c § Tillväxtverket anser att förarbetena bör förtydligas och utvecklas avseende vad som i övrigt kan avses med betydande skadeverkningar för arbetsgivaren. I promemorian anges att betydande skadeverkningar enligt den första punkten bland annat kan anses föreligga om den återbetalningsskyldiga arbetsgivaren skulle tvingas sälja ekonomiskt betydelsefull egendom (exempelvis fastigheten där arbetsgivarens verksamhet bedrivs och som är nödvändig för företagets fortlevnad). När betydande skadeverkningar i övrigt ska anses föreligga utvecklas inte i promemorian.

Tillväxtverket anser vidare att det bör förtydligas, i den andra punkten, i vilka situationer det kan vara oskäligt att kräva beloppet senast på förfallodagen.

31 d § Enligt förslaget ska Tillväxtverket efter ansökan bevilja anstånd med hela eller delar av betalning om det är tveksamt hur stort belopp som kommer att behöva betalas tillbaka. Som exempel på ett skäl till tveksamhet anges i promemorian ett överklagande. Det framgår dock inte vilka andra situationer som skulle kunna föranleda att det är tveksamt hur stort belopp som kommer att behöva betalas. Tillväxtverket anser att ett förtydligande om detta bör framgå av förarbetena.

Vidare anges det i promemorian att anståndstiden får bestämmas till längst tre månader efter dagen för beslutet i den fråga som har föranlett anståndet, vilket vid ett överklagande räknas från dagen för förvaltningsdomstolens dom. Det framgår dock inte av den nu föreslagna lydelsen att det är den dagen som avses med formuleringen "dagen för beslutet". Det är också oklart när "dagen för beslutet" ska anses infinna sig i de fall då skälet för tveksamheten inte är ett överklagande. Tillväxtverket anser därför att det finns behov av förtydligande av vad som avses med "dagen för beslutet". Tillväxtverket bedömer vidare att möjligheterna till anstånd till synes krockar med syftet med regleringen om omedelbar verkställighet. Syftet är att påskynda och effektivisera förfarandet med indrivning av betalning. Frågan är även om syftet med anstånd redan uppfylls med hjälp av inhibitionsregleringen i förvaltningsprocesslagen (1971:291) för de fall som överklagas.

Sammanfattningsvis behöver det klargöras och tydliggöras i vilka övriga situationer än i samband med ett överklagande som bestämmelsen kan få tillämplighet samt i sådana fall vilket "beslut" som anståndet ska räknas från. Att bestämmelsen är tvingande kan innebära en ökad arbetsbelastning för Tillväxtverket och otydligheten i bestämmelsen innebär en risk för felaktig tillämpning av densamma.

I övrigt anser Tillväxtverket att det i andra stycket behövs en mer utförlig motivering i förarbetena av vad som kan antas vara till fördel för det allmänna.

31 e § Tillväxtverket har inga synpunkter på förslaget.

37 a § Tillväxtverket tillstyrker förslaget.

38 § Tillväxtverket har inga synpunkter på förslaget.

Indrivning och verkställighet

39 § Tillväxtverket tillstyrker förslaget om att fordringar med anledning av korttidsstödet ska hanteras som allmänna mål i stället för som enskilda mål. Det är dock av yttersta vikt att även fordringar med anledning av ersättning för kompetensinsatser hanteras som allmänna mål för att säkerställa att det blir en enhetlig hantering av fordringarna.

Tillväxtverket noterar att, i kombination med övergångsbestämmelsen, innebär förslaget att beslut om återkrav som fattas från och med den 15 november 2021 kommer att hanteras som allmänna mål i stället för som enskilda mål. Om det finns två återkrav för ett och samma företag med ett beslutsdatum före den 15 november och ett beslutsdatum efter kommer återkraven hanteras enligt olika processer. Den första fordringen hanteras av Tillväxtverket som ett enskilt mål och den andra hanteras av Kronofogdemyndigheten och Skatteverket som ett allmänt mål. Detsamma gäller även för ersättningar med anledning av kompetensinsatserna som behöver hanteras enligt samma process.

40 § I förslaget anges vilka bestämmelser som gäller vid särskilda skäl. Tillväxtverket anser att vad som är särskilda skäl behöver förtydligas. Likaså skulle Tillväxtverket vilja se förtydligande eller exempel på situationer där Tillväxtverket får avstå att lämna en fordran för indrivning eller när Tillväxtverket får lämna en fordran för indrivning direkt.

41-44 §§ Förslagen tillstyrkes.

Preskription

45 § Förslaget tillstyrkes.

Ikraftträdande

Tillväxtverket har inga synpunkter på förslaget.

Fordringar i konkurs - ny bestämmelse

Tillväxtverket anser att det finns behov av en ny bestämmelse om fordringar i konkurs för att öka förutsebarhet och tydligare tillämpning avseende fordringar som har grund i lagen (2013:948) om stöd vid korttidsarbete.

Den nya bestämmelsen föreslås införas i lagen (2013:948) om stöd vid korttidsarbete och med följande lydelse:

"31 f § Statens fordran på återbetalning på grund av stöd som har lämnats enligt 5 a § får göras gällande i en konkurs, om fordran uppkommer till följd av bestämmelserna i 25, 26 eller 30-31 § §."

Bakgrund

I konkursen får endast göras gällande fordran som har uppkommit innan konkursbeslutet meddelades enligt 5 kap. 1 § konkurslagen (1987:672). Vid bedömningen av frågan när fordran ska anses ha uppkommit är det avgörande när grunden för fordran uppkom och inte när dess belopp kan fastställas eller när den förföll till betalning. Syftet med konkurslagen tillmäts enligt praxis också viss betydelse när fordrans uppkomst ska bestämmas.

Grund för återbetalningsskyldighet finns i 25, 26 och 30-31 §§ lag (2013:948) om stöd vid korttidsarbete och kan bland annat vara att tillämpad genomsnittlig arbetstids- eller löneminskning under stödnivåerna enligt lag och avtal inte har följts eller avtal saknats (25 §), att arbetsgivaren inte betalat ut löner till sina anställda (31 § andra stycket med 11 § 2 eller 25 §) eller att avstämning uteblivit eller kommit in för sent eller att återbetalningsskyldighet angetts med för lågt belopp (30 §).

Motivering

Syftet med den föreslagna nya bestämmelsen är dels att öka förutsebarhet för fordringar i konkurs och mer rättssäker tillämpning, dels att effektivisera Tillväxtverkets hantering av fordringar. Eftersom det är så vitt skilda grunder som kan ge upphov till återbetalningsskyldighet kan detta göra att fordrans uppkomst hamnar vid olika tidpunkter i varje enskilt fall, vilket kan vara svåröversiktligt vid faktisk tillämpning. I vissa fall, till exempel i förhållande till 30 § lagen (2013:948) om stöd vid korttidsarbete, kan resultatet bli orimligt genom att de stödmottagare som gör rätt för sig och gör sin avstämning kan ge Tillväxtverket en konkursfordran, medan en stödmottagare som inte gör en avstämning i stället ger Tillväxtverket en gäldenärsfordran som vanligtvis är utan värde för borgenären. Detta skulle resultatet bli om syftet med konkurslagstiftningen inte tillmäts tillräcklig betydelse vid fråga om fordrans uppkomst, att fordran tidigast kan uppkomma det datum som avstämning senast skulle ha inkommit och om nämnda datum ligger efter konkursdatum.

Förutom att undvika situationer där stödmottagare som inte gör rätt för sig belönas framför de som är skötsamma innebär ett förtydligande i lagen (2013:948) om stöd vid korttidsarbete av att fordringar som avser utbetalat stöd är att se som konkursfordringar oavsett grund större förutsägbarhet och enhetligare rättstillämpning. Det ger också genomslag för att det är viktigt att beakta den insolvensrättsliga kontexten (se till exempel NJA 2014 s. 537).

Konsekvenser för Tillväxtverket

Tillväxtverket noterar att det i den remitterade promemorian anges att förslaget på sikt förväntas leda till en kostnadsbesparing för Tillväxtverket. Initialt uppstår dock tillkommande kostnader för de nya uppgifter som följer av lagförslaget. Hanteringen av förslaget föranleder bland annat systemutveckling och utbildning av personal. De ökade kostnaderna som detta kommer medföra bedöms kunna hanteras inom befintliga ekonomiska ramar 2021.

Ikraftträdande den 15 november 2021 innebär att Tillväxtverket kommer att hantera återkravsprocesser dels för allmänna mål, dels för enskilda mål parallellt.

Beslut i detta ärende har fattats av överdirektör Francisca Ramsberg. Helena Bäckström har varit föredragande. I handläggningen har också avdelningschefen Tim Brooks, biträdande avdelningschefen Laura Brandell Tham, rättschefen Tove Kockum samt verksjuristerna Kadre Pari och Maja Bergwik deltagit.

Francisca Ramsberg

Helena Bäckström